

Nr 136.

Ankom till riksdagens kansli den 30 maj 1916 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående reglemente för avlöning vid armén på krigsfot (krigsavlöningsreglemente) jämte två i ämnet väckta motioner.

(2:a avd.)

I en den 31 mars 1916 till riksdagen avlåten, till statsutskottets förberedande behandling överlämnad proposition, nr 125, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över lantförsvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att bemyndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med de såsom bilagor A och B vid statsrådsprotokollet fogade förslag, utfärda reglemente för avlöning vid armén på krigsfot (krigsavlöningsreglemente) samt kungörelse om ändrad lydelse av §§ 1, 3 och 4 i förordningen angående arméns förplägnad vid mobilisering och i krig den 16 juli 1906.

Såväl i fråga om den i ärendet förebragta utredningen som beträffande de framlagda författningsförslagen får utskottet hänvisa till återopade statsrådsprotokollet med bilagor.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft *dels* en inom andra kammaren av herr *F. W. Thorsson* väckt motion, nr 269, däri motionären, under hänvisning till den motivering, som anförts i hans motion nr 270 i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 126 angående förordning med särskilda föreskrifter angående avlöningsförmåner m. m. vid marinen på krigsfot, hemställt, att riksdagen måtte besluta

a) att nu föreliggande krigsavlöningsreglemente för armén endast måtte antagas att gälla för år 1917;

b) att § 4 mom. 2 måtte erhålla sådan avfattning, att värnpliktig tillkommande ersättning för tjänstledighetsresa uttryckligen anges i momentet; samt

c) att sådana bestämmelser intagas i krigsavlöningsreglementet, att den värnpliktig tillkommande krigslönen skall till honom oavkortad utbetalas;

dels ock en inom samma kammare av herr *E. A. Nilson* i Örebro väckt motion, nr 268, så lydande:

»Kungl. Maj:ts proposition, nr 125, angående krigsavlöningsreglemente för armén synes i vissa fall kräva modifikationer och tillägg.

Till en början må påpekas, att bland de olika slag av avlöningsm. fl. förmåner, som enligt reglementsförslaget § 4 skall utgå till den personal, å vilken reglementet är tillämpligt, finnas vissa naturaförmåner, bland dem krigsportion och krigsration enligt förordningen angående arméns förplägnad vid mobilisering och i krig. Syftet med bestämmelsen är uppenbarligen att bereda trygghet för att *all* personal skall erhålla den förplägnad, som är behövlig för att kunna motstå fältlivets mödor. Av berörda förplägnadsreglemente framgår nämligen, att envar, som, efter det order om allmän eller partiell mobilisering utfärdats, åtnjuter krigslön, äger rätt att från och med den dag, då tjänstgöringen tager sin början, för varje dag bekomma en tillagad portion. Tidigare skulle den av officer och underofficer med vederlikar sedermera ersättas. Häruti gjordes ändring 1914. Erfarenheten har emellertid givit vid handen, att till personal vid mobiliserade truppförband i stor utsträckning till personal i befälsställning utbetalts ersättning för portion och ofta med högre belopp än till menig, eller ock för befäl anordnats förplägnad i annan ordning än för truppen i övrigt. Detta har nog ej varit riksdagens mening. Bestämmelserna härutinnan synas ej vara nog tydliga och påkalla uppenbarligen sådana förtydliganden, att klart framgår, att personal, som ej vill hava portion in natura ej på grund därav berättigas erhålla portionsersättning, och att, då portionsersättning utbetalas, sådan skall utgå med lika belopp till såväl befäl som menig och i allmänhet med ett belopp motsvarande kostnaden för portion in natura.

En annan naturaförmån är kvarterförläggning. Beträffande denna finnas dock icke utfärdade sådana bestämmelser, att riksdagen kan nu överskåda de ekonomiska verkningarna av vad härom föreslås. Att nu vinna full klarhet härom lär ej medhinnas. Det förhållandet utgör anledning att antaga reglementet att gälla endast till och med utgången av år 1917.

Beträffande krigsutrustningsbidrag enligt § 18 må erinras, att fall finnas från 1914 års mobilisering, varvid dylikt bidrag utbetalats till person, som varit i tjänstgöring allenast omkring fyra, fem dagar. I anledning härav torde böra tagas under övervägande, att en viss minimitjänstgöringstid, förslagsvis en månad, bestämmes för rätten till åtnjutande av berörda bidrag.

Även bestämmelserna rörande resekostnads- och traktamentsersättning m. m. synas vara något oklara. Talrika exempel finnas på att traktamentsersättning utbetalts till befäl för tid som åtgått för inspektion av respektive befäl underställt truppförband, formation eller anstalt, eller till person, som verkställt utbetalning av avlöning till manskap vid underställt truppförband. Vad innebär för övrigt »tjänsteförrättning å annan ort än den, där vederbörligt truppförband, stab, formation o. s. v. befinner sig»? Och vad förstås i fält med tjänstgöring å annan ort än den, där personalen »har sin vanliga tjänstgöring»? Garanti mot en oriktig tillämpning skall väl anses ligga i sista delen av 1 mom. av § 23 där det heter: »Återvänder personalen inom 10 timmar till den ort, varifrån tjänsteresan anträts, utgår dock icke krigstraktamente eller därmed jämnställd ersättning», och i mom. 4 av § 24, där en liknande bestämmelse finnes beträffande personal med lägre krigslön. De bestämmelserna kunna dock befaras komma att verka snarare som en premiering av långsamhet och tröghet än som en garanti.

Riksdagen beslöt i föl, att mobiliserad värnpliktig skulle i visst fall erhålla ersättning för resa hem under tjänstledighet. Jag framhöll redan då, att bestämmelsen härom borde intagas i krigsavlöningsreglementet, och yrkade avslag på framställningen om ett särskilt beslut härom. Riksdagen gick emellertid en annan väg. I anledning av riksdagens omförmälda beslut har ett särskilt nådigt brev härom utfärdats. Erfarenheten har emellertid gett vid handen, att det varit lämpligare att beslutet kommit att inarbetas i krigsavlöningsreglementet. Så synes fördenskull nu böra ske.

Än flera erinringar kunde måhända vara att göra, men jag har ej medhunnit en mera ingående granskning av förslaget. Ej heller har jag haft tid att utarbeta förslag till ändring av de §§, rörande vilka jag här ovan påkallat ändringar. I den mån mina anförda synpunkter vinna beaktande hemställer jag vördsamt, att utskottet måtte framlägga förslag till ändringar av reglementet. Jag förutsätter härvid, att vad jag här ovan anført även kommer att av statsutskottet beaktas beträffande förslaget till förordning med särskilda föreskrifter angående avlöningsförmåner m. m. vid marinen på krigsfot.

Jag får alltså hemställa, att riksdagen i Kungl. Maj:ts förslag angående reglemente för avlöning vid armén på krigsfot måtte vidtaga de ändringar, som påkallas av ett godkännande av den eller de synpunkter jag i motionen uttalat.»

Härjämte har utskottet till behandling förehåft en till utskottet från riksdagens militieombudsman inkommen skrivelse, så lydande:

»Till riksdagens statsutskott.

Med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 125 till riksdagen angående reglemente för avlöning vid armén på krigsfot har jag trots mig böra fästa uppmärksamheten på följande förhållande.

Det av Kungl. Maj:t den 22 augusti 1914 utfärdade reglemente för arméns avlöning under krigstjänstgöringstid stadgade i § 10 mom. 1, att tjänstlediga, sjuka och sårade skulle äga bibehålla krigslön, så länge krigstjänstgöringstiden för dem fortfore. Med hänsyn sannolikt till den stora utsträckning, i vilken tjänstledighet kom att beviljas till krigstjänstgöring inkallade värnpliktiga, befanns emellertid snart en jämkning erforderlig i fråga om den rätt till åtnjutande av krigslön, som enligt reglementet tillkom tjänstlediga. Redan den 28 augusti 1914 förordnade nämligen Kungl. Maj:t enligt nådigt brev till arméförvaltningen, att värnpliktig, på vilken bestämmelserna i gällande krigsavlöningsreglemente vore tillämpliga, skulle äga att, utan avseende å bestämmelserna i nämnda reglemente, under den tjänstledighet, som på grund av i kommandoväg utfärdade bestämmelser kunde varda honom beviljad, bibehålla krigslön i högst tre dagar.

Krigsavlöningsreglementet av den 11 juni 1915 innehåller i § 14 mom. 2 bestämmelse om krigslöns åtnjutande vid tjänstledighet. Enligt denna gäller för närvarande, att under all tjänstledighet, som på grund av i kommandoväg meddelade föreskrifter beviljas personal, berättigad till krigslön, den för personalen bestämda krigslönen bibehålles, därest icke Kungl. Maj:t beträffande viss tjänstledighet annorlunda förordnar. Det förbehåll, som sålunda gjorts i bestämmelsen, syftar antagligen bland annat på tjänstledighet för värnpliktiga, och har därefter Kungl. Maj:t genom nådigt brev till arméförvaltningen den 16 oktober 1915 förklarat, att bestämmelserna i brevet den 28 augusti 1914 fortfarande äga giltighet, oberoende därav att nytt krigsavlöningsreglemente utfärdats.

Det genom oförmälda kungl. proposition framlagda förslag till krigsavlöningsreglemente upptager i § 14 mom. 2 samma bestämmelser i ämnet som det nu gällande. Då propositionen avser att få frågan om krigsavlönningen definitivt ordnad, förtjänar det måhända att tagas i övervägande, om icke bestämmelsen angående värnpliktigas rätt till krigsavlönning under tjänstledighet borde upptagas i själva krigsavlöningsreglementet. Till militieombudsmannen inkomna upprepade klagomål visa, att värnpliktiga, åtminstone på flera ställen, väl känna till vad krigsavlöningsreglementena innehålla om deras rättigheter. Innehållet av sådana kungl. brev, som ändra eller fullständiga reglementena, kunna de värnpliktiga däremot rimligen ej känna. Att värnpliktiga förmena sig äga rätt till krigsavlönning även för den del av beviljad tjänstledighet, som överskjuter tre dagar, torde även föranleda besvär för myndigheter, som hava att utbetala krigsavlönning till värnpliktiga.

Det torde böra tilläggas att, enligt vad ett till mig inkommet yttrande från en sådan myndighet giver vid handen, tvekan rått angående tolkningen av föreskriften i kungl. brevet den 28 augusti 1914 att värnpliktig skall få bibehålla krigsavlönning under högst tre dagar vid tjänstledighet. I det oförmälda yttrandet göres nämligen gällande, att bestämmelsen omfattar all tjänstledighet, som för en värnpliktig kan komma ifråga under pågående mobilisering, så att en värnpliktig, som fått tjänstledighet upprepade gånger, icke skulle vara berättigad att uppbära krigslön under mer än tre dagar av de sammanlagda tjänstledigheterna. Efter vad jag har anledning att antaga är dock denna uppfattning av föreskriften icke den vanligen tillämpade. Stockholm i militieombudsmansexpeditionen den 10 april 1916.

Axel Östergren.

Sture Centerwall.»

I anledning av en utav Kungl. Maj:t därom gjord framställning beslöt 1914 års senare riksdag bemyndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med vid riksdagens skrivelse i ämnet fogade förslag, utfärda reglemente för arméns avlöning under krigstjänstgöringstid samt kungörelse om ändrad lydelse av §§ 1, 4 och 6 i förordningen ang. arméns förplägnad vid mobilisering och i krig den 16 juli 1906. I sin skrivelse i ärendet anförde riksdagen bland annat, att riksdagen i anledning av vissa i skrivelsen närmare oförmälda förhållanden ansett reglementet böra erhålla en provisorisk karaktär och utfärdas att gälla

Utskottets
yttrande.

endast till och med utgången av år 1915 och att tillfälle borde beredas 1915 års riksdag att taga ärendet under förnyad och definitiv prövning.

Sedan Kungl. Maj:t i överensstämmelse med detta riksdagens beslut för 1915 års riksdag framlagt förnyat förslag i frågan anmälde riksdagen, att på grund av den sena tidpunkt, varå förslaget blivit för riksdagen framlagt, det ej varit riksdagen möjligt att ägna detsamma den ingående prövning och detaljgranskning, som annars bort komma förslaget till del, och hade riksdagen i betraktande härav ej ansett sig kunna antaga detsamma till definitiv faställelse. Emellertid erbjöde det då föreliggande förslaget enligt riksdagens förmenande i så många avseenden förbättringar i jämförelse med det förslag, som förelades 1914 års senare riksdag, att riksdagen ansett sig böra antaga detsamma, under förutsättning att det erhöle en provisorisk karaktär och utfärdades att gälla till och med utgången av år 1916. Samtidigt ville riksdagen också uttala den förväntan, att tillfälle måtte i god tid beredas 1916 års riksdag att taga ärendet under förnyad och definitiv prövning.

På grund härav ävensom i anledning av vissa av riksdagen gjorda uttalanden rörande övergången till de i reglementet intagna bestämmelserna hade riksdagen

dels bemyndigat Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med vid skrivelsen fogade förslag, utfärda reglemente för avlöning vid armén på krigsfot (krigsavlöningsreglemente) samt kungörelse om ändrad lydelse av §§ 1, 3 och 4 i förordningen angående arméns förplägnad vid mobilisering och i krig den 16 juli 1906, att gälla till och med utgången av år 1916;

dels ock medgivit Kungl. Maj:t rätt att bestämma dagen för omförmälda reglementes ikraftträdande; dock att beträffande övergången till de i reglementet intagna bestämmelserna skulle gälla:

att krigslönen till konstituerad vice korpral eller menig värnpliktig, vilken under återstoden av år 1915 tjänstgjorde vid mobiliserat truppförband, skulle, oberoende av reglementets föreskrifter, under den tid av år 1915, inkallelsen omfattade, utgå med 8 kronor 10 öre för termin;

att mobiliserat truppförband tillhörande menig volontär, som enligt reglementet vore berättigad till krigslön, skulle intill 1915 års slut åtnjuta sådan med nyss angivet belopp; men

att, därest allmän mobilisering bleve anbefalld, reglementet skulle i dess helhet lända till efterrättelse.

Kungl. Maj:t har nu efter att hava låtit ärendet undergå ytterligare utredning ånyo för riksdagen framlagt förslag i frågan. Det föreliggande förslaget, vilket är avsett att vinna definitiv fastställelse, skulle, enligt vad departementschefen i sitt yttrande till statsrådsprotokollet framhållit, träda i tillämpning från den 1 januari 1917.

Då utskottet nu går att yttra sig över föreliggande framställningar, gäller det till en början att taga ståndpunkt till spørsmålet om reglementets giltighetstid. Medan Kungl. Maj:t avsett, att det nu föreliggande förslaget skulle erhålla definitiv fastställelse, förmena motionärerna, att ärendet ej ännu föreligger i det skick, att det bör slutgiltigt avgöras.

Utskottet ansluter sig i detta avseende till motionärernas uppfattning och hemställer fördenskull, att det föreliggande förslaget jämväl denna gång endast erhåller provisorisk karaktär samt utfärdas att gälla till och med utgången av år 1917. I detta sammanhang vill utskottet även uttala sin förväntan, att tillfälle måtte beredas 1917 års riksdag att i god tid taga ärendet under förnyad och definitiv prövning.

Vad därefter angår det av Kungl. Maj:t nu framlagda förslag till krigsavlöningsreglemente, så skiljer sig detta i ett par avseenden från det för innevarande år gällande, till följd därav att Kungl. Maj:t vidtagit vissa ändringar i § 4 mom. 3, § 14 mom. 1 samt i §§ 22, 23 och 24. Ifrågavarande ändringar hava icke givit utskottet anledning till erinran.

Med avseende å de i ovanberörda motioner framhållna synpunkter och önskemål har det ej varit utskottet möjligt att ägna samtliga här berörda spørsmål den noggranna prövning, som erfordras. Endast i vissa delar, såsom framgår av vad utskottet här nedan kommer att omförmåla, har utskottet ansett sig böra göra vissa uttalanden och avgiva vissa förslag. Beträffande de av motionärerna i övrigt anförda synpunkter förutsätter utskottet, att dessa från Kungl. Maj:ts sida behörigen uppmärksammas vid framläggande av nytt förslag till krigsavlöningsreglemente för armén.

Den av riksdagens militieombudsman avgivna, ovan omförmålda skrivelsen har utskottet funnit beaktansvärd, och förutsätter utskottet, att Kungl. Maj:t vid framläggande av nytt förslag i ämnet upptager jämväl de av militieombudsmannen anförda synpunkter till vederbörlig omprövning.

I anledning av Kungl. Maj:ts föreliggande förslag och de i ämnet väckta motionerna har utskottet emellertid ansett sig böra i nedannämnda avseenden göra vissa uttalanden och framlägga vissa förslag.

Vad först angår det föreliggande *förslaget till krigsavlöningsreglemente*, äger enligt § 4 mom. 2 värnpliktig rätt åtnjuta kostnadsfri tjänstledighetsresa enligt reglementet för militärtransporter på järnväg. Utskottet måste finna denna bestämmelse böra tolkas så, att den avser icke endast en utan samtliga i vederbörlig ordning beviljade tjänstledighetsresor, och har utskottet, som under sådant förhållande ansett sig böra inskränka sig till detta uttalande, icke funnit anledning att i överensstämmelse med den av herr Thorsson gjorda framställningen föreslå någon ändring i reglementets nuvarande avfattning.

Beträffande det i herr Thorssons motion framlagda *förslaget om intagande i krigsavlöningsreglementet av sådana bestämmelser, att den värnpliktige tillkommande krigslön skall till honom oavkortad utbetalas*, finner utskottet billighetsskäl tala för en sådan anordning och har förty i det föreliggande reglementsförslaget mellan dess §§ 15 och 16 förordat införande av en ny paragraf, § 16, däri stadgas, att krigslön, som jämlikt förevarande reglemente tillkommer värnpliktig, icke må för gäld tagas i mät. I anledning härav komma *förslagets §§ 16—26* att erhålla ändrad nummerföljd.

Vid granskning av § 19 i det föreliggande *förslaget* har utskottet funnit här varande bestämmelse kunna tolkas så, att stabskvartersbidrag åtnjutes av i sagda § närmare omförmälda personer, oberoende därav om de haft i paragrafen avsedda kostnader eller icke. Då detta icke enligt utskottets uppfattning torde vara meningen, har utskottet funnit lämpligt vidtaga viss ändring avseende att förebygga en sådan tolkning.

Beträffande slutligen *förslaget till ändrad lydelse av vissa §§ i förordningen angående arméns förplägnad vid mobilisering och i krig* har i den av herr Nilson väckta motionen framhållits önskvärdheten av vissa förtydliganden av bestämmelserna rörande portion och portionsersättning. Utskottet, som ansluter sig till motionärens uppfattning i frågan, har till § 3 i sagda förslag förordat ett tillägg av innehåll att portion skall vara av likartad beskaffenhet till samtliga portionstagare.

Utskottet får följaktligen hemställa,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning samt herrar Nilsons och Thorssons ovanberörda motioner, må bemyndiga Kungl. Maj:t att, i huvudsaklig överensstämmelse med de såsom bilagor A och B härvid fogade förslag, utfärda reglemente för avlöning vid armén på krigsfot (krigsavlö-

ningsreglemente) samt kungörelse om ändrad lydelse av §§ 1, 3 och 4 i förordningen angående arméns förplägnad vid mobilisering och i krig den 16 juli 1906, att gälla till och med utgången av år 1917.

Stockholm den 30 maj 1916.

På statsutskottets vägnar:

CARL SWARTZ.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:
från första kammaren: herrar *C. J. G. Swartz, S. H. Kvarnzelius, O. Jonsson, O. M. Strömberg, H. H. K. Ericson, C. G. Ekman, J. Nilsson, A. C. Lindblad, O. Bergqvist, A. Pers, greve N. F. Posse* och *C. G. Österberg* samt
från andra kammaren: herrar *A. Ekman, H. Andersson* i Skivarp, *C. Persson* i Stallerhult, *J. B. Eriksson* i Grängesberg, *E. A. Nilson* i Örebro, *N. A. Nilsson* i Kabbarp, *J. Ström, A. Anderson* i Råstock, *J. Erlansson, C. R. Jansson* i Falun, *G. R. J. Åkerman* och *J. A. Ingvarson*.

---

*Bilaga A.***Förslag**

till

**Reglemente för avlöning vid armén på krigsfot
(krigsavlöningsreglemente)*).****I. Allmänna bestämmelser.****§ 1.****Reglementets tillämpning.**

Detta reglemente innehåller föreskrifter rörande den avlöning, som, vid tillämpning av de för förvaltningen vid lantförsvaret på krigsfot gällande reglementen och eljest i vederbörlig ordning meddelade bestämmelser, skall utgå till personal vid mobiliserat truppförband, stab, formation, anstalt, styrelse, verk eller inrättning.

I de fall, då allmän mobilisering varder anbefalld, gäller reglementet utan inskränkning vid samtliga mobiliserade förband, så framt icke Kungl. Maj:t för visst sådant eller i avseende å visst stadgande finner skäl annorlunda förordna.

Vid partiell mobilisering lämnar Kungl. Maj:t i varje fall föreskrift, beträffande vilka delar av lantförsvaret och i vilken omfattning reglementet skall äga tillämpning.

Avlöning enligt detta reglemente träder i stället för i fred utgående avlöning.

§ 2.**Under reglementet hänförlig personal.**

1. Detta reglemente äger tillämpning å nedannämnda personal, då densamma tillhör mobiliserat truppförband, stab, formation o. s. v. ävensom då den företager färd för inställelse till eller hemförlovning från krigstjänstgöring, nämligen:

---

*) De föreslagna ändringarna i nu gällande reglemente äro utmärkta med kursiv stil.

- a) militär och civilmilitär personal å aktiv stat,
- b) » » » » å reservstat,
- c) » » » » över stat,
- d) » » » » i reserv,
- e) i armén kvarstående officerare,
- f) officerare vid väg- och vattenbyggnadskåren, som icke på grund av anställning i reserv äro hänförliga under d) härövan,
- g) f. d. militär eller civilmilitär personal, som, utan att tillhöra arméns reserver, enligt gällande grunder för pensionering av arméns befäl är tjänstgöringsskyldig i krigstid,
- h) värnpliktiga, samt
- i) personal, som, utan att på grund av värnpliktslagens föreskrifter eller eljest vara krigstjänstskyldig, antagits såsom frivillig menig eller anställts i särskild krigsbefattning.

Officers- och reservofficersaspiranter anses i detta reglemente likställda med värnpliktiga.

2. Beträffande avlöning till den civila personal i statens tjänst, som vid mobiliserat förband placeras i samma eller liknande befattning som i fred (t. ex. personalen å generalstabens civilstat, medelst kontrakt såsom maskinister, yrkesarbetare eller dylikt vid armén anställda personer, auditörer, post-, telegraf- och järnvägspersonal m. fl.) skola tillämpas de för personalen gällande föreskrifter och de särskilda bestämmelser, som för mobilisering äro eller varda meddelade.

§ 3.

Krigstjänstgöringstid.

1. Krigstjänstgöringstid enligt detta reglemente omfattar, i den mån bestämmelserna i mom. 2 och 3 här nedan icke för viss personal föranleda till annat beräkningssätt, tiden från och med första mobiliseringsdagen för vederbörligt truppförband, stab, formation o. s. v. till och med tionde dagen efter det demobilisering av detsamma tagit sin början.

2. Där personal senare än första mobiliseringsdagen inträffar å vederbörlig mobiliseringsort (utrustningsort), anses krigstjänstgöringstiden för denna personal inträda först med dagen efter inställelsen å nämnda ort. För personal, som beordras att utan föregående inställelse på mobiliseringsorten (utrustningsorten) för särskilt tjänsteuppdrag omedelbart infinna sig å annan ort, räknas krigstjänstgöringstiden från och med dagen efter ankomsten till sistnämnda ort.

3. För personal, som hemförlovas från krigstjänstgöringen tidigare än den i mom. 1 sist omnämnda dag, upphör krigstjänstgöringstiden med den dag, då personalen hemförlovas.

§ 4.

Avlönings- m. fl. förmåner.

1. De olika slag av avlöning och övriga kontanta ersättningar, som utgå enligt detta reglemente, äro följande:

- a) krigslön,
- b) krigslönstillägg för egna tjänstehästar,
- c) krigsremonteringsersättning,
- d) krigsutrustningsbidrag,
- e) stabskvartersbidrag, samt
- f) resekostnads- och traktamentsersättning.

2. De naturaförmåner, vilka under krigstjänstgöringstid tillkomma personal, som anges i § 2 mom. 1, äro följande:

krigsportion och krigsration enligt förordningen angående arméns förplägnad vid mobilisering och i krig,

krigsutrustning m. m. enligt krigsmaterielreglementet,

fri sjukvård enligt förordningen angående arméns sjukvård vid mobilisering och i krig,

fri veterinärvård m. m. för egna tjänstehästar enligt förordningen angående arméns veterinärvård vid mobilisering och i krig,

tjänstbrevsrätt för befordran av meddelande till hemmavarande enligt förordningen rörande postbehandling vid krig, samt

fri resa å järnväg för inställelse vid mobilisering och vid hemförlovning samt kostnadsfri tjänstledighetsresa enligt reglementet för militärtransporter på järnväg.

Angående kvarterförläggning och därmed förenade förmåner under krigstjänstgöringstid lända till efterrättelse de bestämmelser, som med ledning av gällande rekvisitionslag samt förordningar rörande inkvartering och truppers forskaffande meddelas.

3. Den, som i fred innehar bostad in natura och därjämte, i förekommande fall, *åtnjuter bostadens* uppvärmning *medelst värmeledning* eller *avgiftsfri* belysning *med gas eller elektrisk ström*, bibehåller sådan förmån jämväl under krigstjänstgöringstid; dock med skyldighet att, därest omständigheterna efter vederbörandes prövning skulle därtill föranleda, frånträda densamma.

§ 5.

Frånträdande av fredsavlöning och pension m. m.

1. Till personal, som åtnjuter krigslön, utgå icke densamma å stat eller eljest tillförsäkrade fredsavlöningsförmåner eller pension och fyllnadspension från arméns pensionskassa.

Sådan personal tillkommande pension eller fyllnadspension från arméns pensionskassa ävensom inkvarterings- och servisbidrag av stad uppbäras för krigstjänstgöringstiden av kronan.

2. För delägare i arméns pensionskassa eller arméns nya änke- och pupillkassa skall anstå med inbetalning av stadgade avgifter för den tid, varunder delägare uppbär krigslön. Beträffande erläggande efter krigstjänstgöringstidens slut av sådana avgifter, för vilka anstånd åtnjutes, gäller vad därom särskilt stadgas.

§ 6.

Gottgörelse vid förlust av förmåner i fred.

1. Till personal, vilken i fredstid tilldelats bostadsförmån in natura, men under krigstjänstgöringstid, med stöd av vad som stadgas i § 4 mom. 3, förpliktas fråntråda densamma, utgår gottgörelse för genom frånträdandet förorsakad kostnad för avflyttning och dylikt enligt de särskilda föreskrifter, som av Kungl. Maj:t efter framställning i varje särskilt fall varda meddelade.

2. Skulle för personal, som enligt bestämmelserna i detta reglemente frånträder i fred utgående avlöning, dess under krigstjänstgöringstiden utgående avlöningsförmåner understiga förstnämnda avlöning, förordnar Kungl. Maj:t, därest omständigheterna därtill föranleda, på förslag av vederbörande chef eller myndighet om särskild gottgörelse för den uppkomna minskningen i avlöningen.

II. Krigslön.

§ 7.

Grunder för krigslöns utgående.

Krigslön tillkommer all i § 2 mom. 1 omnämnd personal samt utgår efter särskilda krigslönetariffer och däri upptagna krigslöneklasser.

§ 8.

Krigslönetariffer.

1. Krigslönens belopp är efter olika förutsättningar upptaget i bifogade lägre krigslönetariff (Bil. I) och högre krigslönetariff (Bil. II).

2. Krigslön enligt den högre krigslönetariffen utgår till all personal, redovisad vid mobiliserat truppförband, stab, formation o. s. v. i följande fall, nämligen:

då truppförbandet tillhör fälthären,

då detsamma, utan att tillhöra fälthären, befinner sig inom avdelad krigsskådeplats, eller

då truppförbandet befinner sig i fästning, vilken, även om den icke ligger inom området för avdelad krigsskådeplats, förklarats i belägrings-tillstånd.

3. Krigslön enligt den lägre krigslönetariffen utgår till all vid mobiliserat truppförband, stab, formation o. s. v. redovisad personal, då de i mom. 2 angivna tjänstgörings- eller förläggningsförhållandena icke äro tillämpliga i avseende å truppförbandet o. s. v.

4. Vid tillämpning av såväl den högre som den lägre krigslönetariffen iakttages, att krigslönen till officer och underofficer eller likställd på aktiv stat utgår med belopp enligt tariffernas Tab. A, då sådan personal under krigstjänstgöringstiden behåller i fred tilldelad bostadsförmån in natura, men eljest med belopp enligt tariffernas Tab. B.

§ 9.

Krigslöneklasser.

1. De i krigslönetarifferna upptagna krigslöneklasserna äro antingen sådana, som avses för personal, vilken är krigstjänstskyldig oberoende av värnpliktslagens bestämmelser (1—20 krigslöneklasserna), eller sådana, som avses för värnpliktig personal (21—29 krigslöneklasserna).

2. Till 1—20 krigslöneklasserna hänföres

dels den personal, som upptages i § 2 mom. 1 a)—g),

dels ock frivillig, under i) uti samma mom. omnämnd personal, då densamma antingen överskridit värnpliktsåldern och genom konstituering anställdts i högre krigsbefattning än såsom menig, eller ock, där personalen befinner sig i eller under värnpliktsåldern, med Kungl. Maj:ts särskilda medgivande konstitueras till åtnjutande av krigslön i någon av 1—19 klasserna.

3. Till 21—29 krigslöneklasserna hänföres personal, som upptages i § 2 mom. 1 h), och frivillig, under i) uti samma mom. omnämnd personal, då densamma icke, enligt vad i mom. 2 här ovan sägs, skall åtnjuta krigslön i annan klass.

4. Utöver vad i mom. 2 och 3 stadgas, skall beträffande personalens fördelning å de olika krigslöneklasserna iakttagas:

att personal, som upptages under § 2 mom. 1 a)—d), skall, för såvitt densamma icke genom befordran eller konstituering för krigstjänstgöringstiden uppflyttas till annan krigslöneklass, tillhöra den krigslöneklass, som för envar av denna personal angives i bifogade förteckning (Bil. III),

att den under § 2 mom. 1 e) upptagna personal skall, därest icke genom konstituering annorlunda bestämmes, hänföras till den krigslöneklass, som enligt förteckningen i Bil. III upptager den beställning, personalen senast innehaft å aktiv stat, å reservstat eller i reserv,

att personal, som avses i § 2 mom. 1 f), skall hänföras till den krigslöneklass, som enligt förteckningen i Bil. III upptager beställning på aktiv stat i tjänstegrad, motsvarande vederbörandes grad inom väg- och vattenbyggnadskåren, med iakttagande att, om sådan beställning hänföres till två krigslöneklasser, personalen tillhör den lägre avlönade klassen,

att personal, som upptages under § 2 mom. 1 g), skall hänföras till den krigslöneklass, som vid personalens återinträde i krigstjänst genom konstituering bestämmes, samt

att krigslöneklassen för den under § 2 mom. 1 h)—i) upptagna personal skall vara den för meniga värnpliktiga bestämda, utom i de fall, då personalen genom konstituering tillagts annan krigslöneklass.

§ 10.

Löneterminer.

1. Krigslön åtnjutes såsom intjänt i förskott för lönetermin. Varje månad indelas i tre löneterminer, den första från och med den 1, den andra från och med den 11 samt den tredje från och med den 21 dagen i månaden.

2. Från och med första krigstjänstgöringsdagen till början av första löneterminen närmast därefter åtnjutes krigslön med belopp, beräknat för varje dag till $\frac{1}{10}$ av krigslönen för termin, och utbetalas detta belopp tillika med krigslönen för nämnda termin.

3. Har före ingången av viss lönetermin meddelats föreskrift, att personal, som upptagits under § 2 mom. 1 b)—i), skall hemförlovas under löneterminen, utbetalas till sådan personal krigslön allenast för den del av löneterminen, som motsvarar tiden till och med hemförlovningsdagen, och beräknas krigslönen därvid för varje dag till $\frac{1}{10}$ av krigslönen för en termin.

§ 11.

Krigslöns avsättande i bank.

För personal, som äger åtnjuta krigslön enligt högre krigslönetariffen i någon av 1—28 krigslöneklasserna, uppdelas krigslönen i två särskilda belopp, varav det ena skall tillhandahållas i krigstjänstgöringsorten och det andra enligt föreskrifterna i krigskassareglementet avsätts i bank för att för löntagaren besparas eller enligt av honom lämnat uppdrag i hemorten tillhandahållas hans anhöriga eller annat ombud.

§ 12.

Krigslön vid förändrad krigslöneariff eller krigslöneklass.

1. Vid övergång från sådan krigstjänstgöring, för vilken åtnjutes krigslön enligt lägre krigslöneariffen, till sådan, som berättigar till krigslön enligt högre krigslöneariffen, eller tvärtom, tillträdes den högre eller lägre krigslönen först från och med den efter övergången närmast infallande löneterminen.

Vad sålunda stadgats, länder jämväl till efterrättelse, då på grund av förändrade inkvarteringsförhållanden övergång sker från krigslön enligt Tab. A till sådan enligt Tab. B eller tvärtom inom vederbörlig krigslöneariff.

2. För personal, som genom beslut av vederbörande myndighet efter krigstjänstgöringstidens början genom konstituering tillägges högre krigslöneklass än den, efter vilken krigslön förut åtnjutits, inträder förändring i lönebelopp först med nästföljande lönetermin.

§ 13.

Förhöjning i krigslön för viss personal med årsarvoden och ålderstillägg.

1. Är i fred särskilt årsarvode till förhöjning av fasta lönen förordat med viss till 2 eller 3 krigslöneklasserna icke hänförlig beställ-

ning — såsom beträffande trängkårchef, fälttygmästare, styresman för artillerifabrik, artilleristabs- eller fortifikationsstabsofficer, läkare vid garnisonssjukhuset i Stockholm m. fl. — åtnjuter beställningens innehavare krigslön med ett belopp, som innefattar dels det enligt vederbörlig krigslönetariff och krigslöneklass bestämda beloppet, dels ock en mot arvodet svarande förhöjning.

Uppflyttas beställningsinnehavaren genom konstituering till högre krigslöneklass, varder på beslut i samband med konstitueringen beroende, huruvida och i vad mån nyssnämnda förhöjning skall utgå.

2. Vad under mom. 1 är stadgat skall i tillämpliga delar lända till efterrättelse i fråga om beloppet av den krigslön, som tillkommer personal, vilken intjänat med innehavande beställning förenat ålders-tillägg.

3. Den förhöjning i krigslönen, som på grund av bestämmelserna i mom. 1—2 tillkommer däri avsedd personal, utgår för lönetermin med belopp, uträknat enligt bifogade tabell (Bil. IV). För den, som åtnjuter krigslön enligt högre krigslönetariffen, avsättes förhöjningen i bank jämlikt § 11.

§ 14.

Krigslön för sjuka, tjänstlediga, tillfångatagna m. fl.

1. Krigslön bibehålles av sjuka och sårade, så länge krigstjänstgöringstiden för dem fortfar. Beträffande personal med krigslön enligt högre krigslönetariffen iakttages, att, därest deusamma avpolleteras för vård i hemorten, krigslönen därefter utgår allenast efter lägre krigslönetariffen, skolande i avseende å övergången till sistnämnda tariff föreskriften i § 12 mom. 1 lända till efterrättelse. *I fråga om bibehållande av krigslön för sjuka och sårade, som efter avslutad krigstjänstgöringstid kvarligga å sjukvårdsanstalt, gäller vad därom av Kungl. Maj:t på framställning av vederbörande chef eller myndighet kan varda föreskrivet.*

2. Under all tjänstledighet, som på grund av i kommandoväg meddelade föreskrifter beviljas personal, berättigad till krigslön, bibehålles, därest icke Kungl. Maj:t beträffande viss tjänstledighet annorlunda förordnar, den för personalen bestämda krigslön. Den tid, då till landstormen hörande värnpliktig ingår i avlösning, som befriats från tjänstgöring, räknas icke såsom tjänstledighet, utan anses personalen under sådan tid såsom från krigstjänstgöringen hemförlovad.

3. Varder till krigslön berättigad tagen i häkte eller ålagd arreststraff, bibehålles krigslönen oavkortad under häknings- eller strafftiden.

Den, som undergår fängelsestraff, åtnjuter av den under strafftiden förfallande krigslön allenast ett belopp, motsvarande det, som enligt den högre krigslöneariffen skall för personal i löntagarens krigslönklass avsättas i bank. Den, som undergår straffarbete, äger icke åtnjuta under strafftiden till betalning förfallen krigslön.

4. Den, som tillfångatages, äger av sin under fångenskapen till betalning förfallna krigslön åtnjuta allenast ett belopp, motsvarande det, som enligt högre krigslöneariffen skall för personal i löntagarens krigslönklass avsättas i bank. Beloppet tillhandahålles löntagaren genom vederbörlig insättning i bank.

5. Utan känd anledning frånvarande är icke berättigad till krigslön, som under frånvaron förfaller till betalning. Vid återinträde i tjänstgöring återvinnes dock rätt till hel eller jämlikt bestämmelserna i denna § reducerad krigslön för sådan termin eller del därav, för vilken visas förfall, som vederbörande chef godkänner.

§ 15.

Avdrag å krigslön vid ersättningsskyldighet till kronan.

Genom avdrag å krigslönen äger statsverket uttaga ersättning för sådana förluster, för vilka personal på grund av felaktigt förhållande i tjänsten eller av annan orsak i vederbörlig ordning förklarats ersättningsskyldig.

Utskottets förslag.

§ 16.

Krigslöns undantagande från utmätning.

Krigslön, som enligt detta reglemente tillkommer värnpliktig, må ej för gäld tagas i mät.

III. Ersättning för tjänstehästar, för krigsutrustning m. m.

§ 17 (= § 16 i Kungl. Maj:ts förslag).

Krigslönstillägg för egna tjänstehästar.

1. Officer eller likställd, som i fred innehar beställning, för vilken lönstillägg för egen tjänstehäst finnes å stat uppfört, åtnjuter för varje befintlig dylik tjänstehäst krigslönstillägg med 15 kronor för lönetermin.

2. Beträffande åtnjutande av krigslönstillägg skola de rörande krigslön i sådant hänseende i § 10 meddelade föreskrifter äga motsvarande tillämpning. Krigslönstillägg utgår vid det truppförband, där hästen redovisas, och utbetalas i krigstjänstgöringsorten. Utgår krigslönen för den till nyssnämnda ersättning berättigade vid annat truppförband, avsättes dock ersättningen för vederbörandes räkning i bank.

3. Personal, som tagits till fånga, bibehåller under tiden för fångenskapen krigslönstillägg, och avsättes detsamma i bank för vederbörandes räkning.

4. Har till krigslönstillägg berättigad personal varit tillika med tjänstehäst utan känd anledning frånvarande och återinträder personalen med tjänstehästen i tjänstgöring, må för lönetermin, för vilken sådan personal jämlikt § 14 mom. 5 återvinner rätt till krigslön, utgå jämväl krigslönstillägg.

§ 18 (= § 17 i Kungl. Maj:ts förslag).

Krigsremonteringsersättning.

1. Därest under krigstjänstgöring vid truppförband, stab, formation o. s. v., vars förläggnings- eller tjänstgöringsförhållanden äro av den beskaffenhet, som omförmäles i § 8 mom. 2, tjänstehäst utan ägarens förvållande gått förlorad eller blivit otjänstbar, överlämnas till ägaren, efter föregången av förbandets chef anordnad undersökning, med full äganderätt en kronan tillhörig häst. Åtager sig hästägaren att själv omedelbart fylla den uppkomna hästvakansen med häst, som av nämnda chef godkännes, äger han för dess anskaffande uppbära kontant krigsremonteringsersättning med belopp, som av Kungl. Maj:t fastställles med hänsyn till gängse pris.

2. Hästägares rätt till förlorad eller otjänstbar häst, som blivit ersatt, övergår till kronan; dock att förlorad häst, som tillrättakommit, må av ägaren återtagas mot överlämnande till kronan av mottaget vederlag.

§ 19 (= § 18 i Kungl. Maj:ts förslag).

Krigsutrustningsbidrag.

1. Krigsutrustningsbidrag avser att utgöra bidrag till fullständigande vid mobilisering av egen personlig krigsutrustning ävensom till krigsutrustningspersedlarnas underhåll och ersättande i mån av förslitning.

2. Krigsutrustningsbidrag åtnjutes av sådan i § 2 mom. 1 a)—f) upptagen personal av officers eller underofficers tjänsteställning, som

redan före mobiliseringen varit skyldig att hålla sig med uniform. Bidraget utgår vid krigstjänstgöringstidens början med 200 kronor för officer och likställd samt med 100 kronor för underofficer och likställd samt utbetalas samtidigt med krigslönen för första löneterminen. Överflyttas löntagare för krigstjänstgöring från ett truppförband till ett annat eller inträder tillfälligt avbrott i krigstjänstgöringen, medför överflyttningen eller avbrottet icke rätt för löntagare att ånyo uppbära krigsutrustningsbidrag.

3. Därest krigstjänstgöringen för i mom. 2 nämnd personal utan avbrott fortgår över 3 månader eller, då avbrott ägt rum, sammanlagt får en motsvarande utsträckning, kan personalen, då förhållandena därtill giva anledning, i enlighet med av Kungl. Maj:ts utfärdade föreskrifter, komma i åtnjutande av förnyat krigsutrustningsbidrag med högst hälften av det belopp, som vid krigstjänstgöringstidens början utbekommits. Sådant förnyat bidrag kan sedermera tillerkännas berörda personal efter varje ytterligare period av 3 månader.

4. Underofficer eller likställd, vilken, efter att såsom sådan hava uppburit krigsutrustningsbidrag enligt mom. 2, under krigstjänstgöringstid uppflyttas till officers krigslöneklass, utbekommer skillnaden mellan underofficers och officers enligt samma mom. utgående krigsutrustningsbidrag vid den efter uppflyttningen närmast följande utbetalningen av krigslön.

§ 20 (= § 19 i Kungl. Maj:ts förslag).

Stabskvartersbidrag.

Stabskvartersbidrag avser att vara en ersättning åt högre befälhavare för bestridande av sådana till egentliga krigskostnader icke hänförliga utgifter, som äro av beskaffenhet att icke kunna i vanlig ordning redovisas, t. ex. kostnader för underhåll åt personal, som tillfälligtvis måste tilldelas förplägnad i vederbörandes kvarter, representationskostnader o. dyl.

Kungl. Maj:ts förslag.

Stabskvartersbidrag tillkommer högste befälhavaren för fälthären, arméchef, chef för självständig häravdelning, generalstabschef i högkvarteret, arméfördelningschef, kavallerifördelningschef, chef för självständig brigad, etappchef samt lik-

Utskottets förslag.

Stabskvartersbidrag *må tillkomma* högste befälhavaren för fälthären, arméchef, chef för självständig häravdelning, generalstabschef i högkvarteret, arméfördelningschef, kavallerifördelningschef, chef för självständig brigad, etappchef samt lik-

Kungl. Maj:ts förslag.

ställda chefer och utgår för tid samt med belopp, som Kungl. Maj:t för varje särskild befattningsinnehavare bestämmer.

Utskottets förslag.

ställda chefer och *utgå* för tid samt med belopp, som Kungl. Maj:t för varje särskild befattningsinnehavare bestämmer.

IV. Resekostnads- och traktamentsersättning m. m.**§ 21 (= § 20 i Kungl. Maj:ts förslag).****Resekostnadsersättnings beräkning.**

1. Resekostnadsersättning enligt detta reglemente omfattar gottgörelse för nödigt transportmedel för egen person, för betjänt åt personal, som enligt i fred gällande resereglemente äger medföra sådan, för hästskötare samt för egna tjänstehästar och medförda utrustnings-effekter.

2. Kommer vid färd eller resa något av de i resereglementet angivna fortskaffningsmedel till användning, skola vid bedömning av vad som är att anse såsom nödigt transportmedel resereglementets bestämmelser tjäna till ledning, med särskilt iakttagande att någon gottgörelse för biljett å järnväg ej utgår till den, som vid inställelse till eller hemförlovning från krigstjänstgöring icke begagnat sig av fri resa å järnväg, oaktat sådan enligt bestämmelserna i reglementet för militärtransporter å järnväg stått till buds.

3. Resekostnadsersättning utgår med de verkliga utgifternas belopp enligt såvitt möjligt verifierad och, vad beträffar under krigstjänstgörings-tid anbefalld färd eller resa, av vederbörande chef godkänd räkning.

§ 22 (= § 21 i Kungl. Maj:ts förslag).**Traktamentsersättnings belopp.**

Traktamentsersättning beräknas, då sådan enligt detta reglemente utgår, för varje från midnatt räknat kalenderdygn, som för förrättning helt eller delvis användes.

För officer, underofficer och likställd utgår sådan ersättning såsom lägre eller högre krigstraktamente med belopp, som för personal i de olika krigslöneklasserna upptages i bifogade traktamentstariff (Bil. V).

För manskap och därmed likställda utgår ersättningen i varje fall med belopp av 1 krona 50 öre för dygn; dock att till den, som icke genom krouans försorg beredes inkvartering, dessutom utgår nattkvar-tersersättning med 1 krona 50 öre för varje erforderligt nattkvarter.

§ 23 (= § 22 i Kungl. Maj:ts förslag).

Ersättningar för inställelse till och hemförlovning från krigstjänstgöring.

1. Vid armén tjänstgörande personal äger för inställelse till krigstjänstgöring åtnjuta resekostnadsersättning enligt § 20 för färd från fredstjänstgöringsorten till vederbörlig mobiliseringsort (utrustningsort) eller, där inställelsen skall ske å annan ort, till den sålunda bestämda orten.

Till krigstjänstgöring särskilt inkallad personal åtnjuter på angivna sätt bestämd resekostnadsersättning för färd från hemvistet i kyrkobokföringsorten till mobiliseringsorten (utrustningsorten); dock att *då väglängden understiger 10 kilometer, ersättning icke utgår för färd med annat forskaffningsmedel än järnväg eller ångfartyg. Styrker inkallad, att han vid färdens anträdande uppehållit sig å annan ort än kyrkobokföringsorten, äger han, med nyss angivna inskränkning, utbekomma ersättning för färd från dåvarande vistelseorten inom riket eller, vid vistelse utom riket, från den plats inom riket, å vilken han vid färdens först inträffar.*

2. Vid avslutande av eller hemförlovning från krigstjänstgöring utgår resekostnadsersättning enligt § 20 till den personal, som skall kvarstå i tjänstgöring vid armén, för färd från den ort, där krigstjänstgöringen upphör, till fredstjänstgöringsorten, och till övrig personal för färd från förstnämnda ort till hemvistet i kyrkobokföringsorten.

3. För färd, som enligt mom. 1 och 2 här ovan medför rätt till resekostnadsersättning, utgår därjämte till officerare, underofficerare och likställda bland den under § 2 mom. 1 a)—g) upptagna personal högre krigstraktamente, då färden sker såsom enskild resa, men allenast lägre krigstraktamente, då färden sker i trupp.

4. Företages färd, som enligt mom. 1 och 2 här ovan medför rätt till resekostnadsersättning, såsom enskild resa, åtnjuter manskap bland den under § 2 mom. 1 a) och d) upptagna personal ävensom all under h) och i) i samma mom. hänförlig personal traktaments- och i förekommande fall nattkvarTERSERSÄTTNING enligt § 21. För dylik färd, vare sig den företages såsom enskild resa eller i trupp, utgår dessutom till den under § 2 mom. 1 h) och i) upptagna personal särskild färdavlöning med 50 öre för dag, dock icke för dag, då krigslön utgår.

§ 24 (= § 23 i Kungl. Maj:ts förslag).

Resekostnads- och traktamentsersättning till personal med högre krigslön.

1. Personal, vilken uppbär krigslön enligt högre krigslönetariffen, äger att för tjänsteresa, *som icke är hänförlig till färd i trupp, åtnjuta*

reskostnadsersättning enligt § 20 ävensom, vad beträffar officer, underofficer och likställd, lägre krigstraktamente eller, vad beträffar manskap och därmed likställda, traktaments- och i förekommande fall nattkvartersersättning enligt § 21. Återvänder personalen inom 10 timmar till den ort, varifrån tjänsteresan anträtts, utgår dock icke krigstraktamente eller därmed jämnställd ersättning.

2. Har *någon av den* i mom. 1 nämnda personal att verkställa *till tjänstgöring i trupp ej hänförlig* tjänsteförrättning å annan ort än den, där vederbörligt truppförband, stab, formation o. s. v. befinner sig, eller där han har sin vanliga krigstjänstgöring, åtnjuter han för sådan tjänstgöring krigstraktamente eller därmed jämnställd ersättning icke i annan mån än som jämlikt mom. 1 tillkommer honom för resa till eller från tjänstgöringsorten.

3. Vid färd i och tjänstgöring med trupp utgår för i mom. 1 nämnd personal i intet fall särskild ersättning.

§ 25 (= § 24 i Kungl. Maj:ts förslag).

Resekostnads- och traktamentsersättning till personal med lägre krigslön.

1. Personal, vilken uppbär krigslön enligt lägre krigslönetariffen, äger att för tjänsteresa, som icke är hänförlig till färd i trupp, åtnjuta resekostnadsersättning enligt § 20 ävensom *med det undantag, varom i mom. 4 sägs*, vad beträffar officer, underofficer och likställd, högre krigstraktamente eller, vad beträffar manskap och därmed likställda, traktaments- och i förekommande fall nattkvartersersättning enligt § 21.

2. Har officer, underofficer eller likställd på aktiv stat, vilken uppbär krigslön enligt lägre krigslönetariffen, sin tjänstgöring förlagd till annan ort än den, där han har sin förläggningssort i fredstid, åtnjuter han för sådan tjänstgöring lägre krigstraktamente; dock att dylik ersättning icke utgår, då nämnda personal för tjänstgöring med eller färd i trupp har att avlägsna sig från sin fredsförläggningssort allenast för kortare tid än två dygn.

3. Har löntagare, vilken uppbär krigslön enligt lägre krigslönetariffen och icke redan på grund av mom. 2 äger åtnjuta krigstraktamente, att verkställa *till tjänstgöring i trupp icke hänförlig* tjänsteförrättning å annan ort än den, där vederbörligt truppförband, stab, formation o. s. v. befinner sig, eller där löntagaren har sin vanliga krigstjänstgöring, utgår, med det undantag, varom i mom. 4 sägs, för sådan förrättning till officer, underofficer och likställd lägre krigstraktamente samt till manskap och därmed likställda traktamentsersättning och i förekommande fall nattkvartersersättning enligt § 21.

4. Krigstraktamente eller därmed jämnställd ersättning *enligt mom. 1 eller mom. 3* utgår icke i de fall, då personal *efter verkställd tjänsteresa och tjänsteförrättning* inom 10 timmar återvänder till den ort, varifrån tjänsteresan anträts.

5. Vid färd i och tjänstgöring med trupp utgår för personal, som uppbär krigslön enligt lägre krigslönetariffen och icke på grund av mom. 2 äger åtnjuta krigstraktamente, i intet fall särskild ersättning.

V. Åtgärder vid övergång till krigsfot och återgång till fredsfot.

§ 26 (= § 25 i Kungl. Maj:ts förslag).

Avräkning mellan freds- och krigsavlöning.

1. I fred intjanta avlöningsförmåner från fjärde huvudtiteln förfalla till betalning dagen före krigstjänstgöringstidens inträde.

2. Har personal, å vilken detta reglemente äger tillämpning, vid krigstjänstgöringstidens början redan för löpande månad uppburet lön på aktiv stat eller reservstat jämte andra i förskott utgående kontanta förmåner eller ock pension och fyllnadspension från arméns pensionskassa, ifrågakommer under krigstjänstgöringstiden icke någon återbetalning av nämnda fredsavlönings- eller pensionsförmåner, i den mån desamma belöpa sig på den del av sagda månad, för vilken åtnjutits krigslön eller annan efter samma grunder som krigslön utgående ersättning enligt detta reglemente.

Återinträder personalen efter krigstjänstgöringstidens slut i beställning på aktiv stat eller reservstat eller tillträder densamma ånyo pension, skall emellertid sådan återbetalning ske genom avdrag från fredsavlönings- eller pensionsförmånerna vid löne- och pensionsutbetalningarna under närmaste kvartal.

Omförmälda avdrag beräknas efter det antal dagar av första krigstjänstgöringsmånaden, som återstod, då krigslön och annan ersättning enligt detta reglemente tillträdde, och utgår med ett belopp för dag, som motsvarar $\frac{1}{30}$ av summan av de i förskott uppburna fredsavlönings- eller pensionsförmånerna för månaden.

Har löntagare avlidit, skall återbetalning, varom i detta mom. sägs, icke ifrågakomma.

3. Efter krigstjänstgöringstidens utgång äger personal, som frånträder avlöningsförmåner enligt detta reglemente och tillträder lön på aktiv stat eller reservstat under fjärde huvudtiteln, att från och med

dagen efter det nämnda frånträdande skett uppbära sina i förskott utgående kontanta fredsavlöningsförmåner efter i mom. 2 angiven beräkning för återstående del av löpande månad.

VI. Avlöning åt krigsfångar från fientlig armé.

§ 27 (= § 26 i Kungl. Maj:ts förslag).

Förskjutande av avlöning.

Fientlig armé tillhörande officer eller likställd från land, med vilket överenskommelse träffats om ersättning för förskjuten avlöning åt krigsfångar, åtnjuter under fångenskapen avlöning för lönetermin med belopp, som motsvarar den del av krigslönen enligt högre krigslönetariffen, vilken enligt § 11 personal i jämförlig krigslöneklass äger uppbära i krigstjänstgöringsorten.

Bil. I.

Lägre krigslönetariff.

I. Personal, krigstjänstskyldig oberoende av värnpliktslagens bestämmelser.	Krigslöneklasser.	Tab. A. Krigslön för termin till sådan officers- och underofficerspersonal, som bibehåller i fred tilldelad bostadsförmån in natura.	Tab. B. Krigslön för termin till övrig (i Tab. A icke upptagen) personal.
		Kronor.	Kronor.
<i>Officerare.</i>			
Generalsperson	{ 1. krigslöneklassen	300 —	335 —
	{ 2. »	260 —	¹⁾ 290 —
Överste	{ 3. »	245 —	275 —
	{ 4. »	230 —	²⁾ 265 —
Överstelöjtnant	5. »	³⁾ 180 —	205 —
Major	6. »	165 —	190 —
Kapten 1. klass	7. »	140 —	150 —
Kapten 2. klass	8. »	⁴⁾ 110 —	125 —
Löjtnant 1. klass	9. »	75 —	⁵⁾ 85 —
Löjtnant 2. klass	10. »	65 —	75 —
Underlöjtnant (fänrik)	11. »	65 —	75 —
<i>Underofficerare.</i>			
Fanjunkare	12. krigslöneklassen	65 —	75 —
Sergeant 1. klass	13. »	55 —	60 —
Sergeant 2. klass	14. »	50 —	55 —
<i>Manskap.</i>			
Furir 1. klass	15. krigslöneklassen	— —	⁶⁾ 22 —
Furir 2. klass	16. »	— —	15 50
Korporal ..	17. »	— —	12 50

- 1) För generalfältläkare skall krigslönen utgöra 310 kronor.
 2) För överfältläkare » » » 230 »
 3) För chefen för krigsskolan » » » 195 »
 4) För tyg- eller fabriksingenjör » » » 130 »
 5) För fältläkarstipendiat på aktiv stat » » » 105 »
 6) För förrådsvaktmästare » » » 32 » 50 öre.

	Krigslöneklasser.	Tab. A. Krigslön för termin till sådan officers- och under- officersper- sonal, som bibehåller i fred tilldelad bostads- förmån in natura.		Tab. B. Krigslön för termin till övrig (i Tab. A icke upptagen) personal.	
		Kronor.		Kronor.	
Vice korpral	18. krigslöneklassen	—	—	10	—
Menig beställningsman	19. »	—	—	8	10
Menig volontär	20. »	—	—	7	10
II. Värnpliktig personal.					
<i>Officerare.</i>					
Konstituerad kapten	21. krigslöneklassen	—	—	40	—
Konstituerad löjtnant	22. »	—	—	30	—
Konstituerad underlöjtnant (fänrik)	23. »	—	—	25	—
<i>Underofficerare.</i>					
Konstituerad fanjunkare	24. krigslöneklassen	—	—	20	—
Konstituerad sergeant	25. »	—	—	15	—
<i>Manskap.</i>					
Konstituerad furir	26. krigslöneklassen	—	—	12	50
Konstituerad korpral	27. »	—	—	10	—
Konstituerad vice korpral	28. »	—	—	7	50
Menig värnpliktig	29. »	—	—	5	—

Anm. Angående förhöjning i krigslönen för innehavare av beställning, med vilken är förenat särskilt årsarvode, ävensom för personal, berättigad till ålderstillägg, är stadgat i krigsavlöningsreglementet § 13.

Högre krigslönetariff.

I. Personal, krigstjänstskyldig oberoende av värnplikslagens bestämmelser.	Krigslöneklasser.	Tab. A. Krigslön för termin till sådan officers- och underofficerspersonal, som bibehåller i fred tilldelad bostadsförmån in natura			Tab. B. Krigslön för termin till övrig (i Tab. A icke upptagen) personal		
		att uppbäras i krigstjänstgöringsorten.	att avsättas i bank.	Summa.	att uppbäras i krigstjänstgöringsorten.	att avsättas i bank.	Summa.
		Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.	Kronor.
<i>Officerare.</i>							
Generalperson	1. krigslöneklassen	150	235	385	150	270	420
	2. "	140	205	345	140	¹⁾ 235	¹⁾ 375
Överste	3. "	120	190	310	120	220	340
	4. "	120	175	295	120	²⁾ 210	²⁾ 330
Överstelöjtnant	5. "	100	³⁾ 135	³⁾ 235	100	160	260
Major	6. "	90	120	210	90	145	235
Kapten 1. klass	7. "	60	115	175	60	125	185
Kapten 2. klass	8. "	60	⁴⁾ 85	⁴⁾ 145	60	100	160
Löjtnant 1. klass	9. "	40	60	100	40	⁵⁾ 70	⁵⁾ 110
Löjtnant 2. klass	10. "	40	50	90	40	60	100
Underlöjtnant (fänrik)	11. "	40	45	85	40	55	95
<i>Underofficerare.</i>							
Fanjunkare	12. krigslöneklassen	30	55	85	30	65	95
Sergeant 1. klass	13. "	20	50	70	20	55	75
Sergeant 2. klass	14. "	20	45	65	20	50	70
<i>Manskap.</i>							
Furir 1. klass	15. krigslöneklassen	—	—	—	10	⁶⁾ 12	⁶⁾ 22
Furir 2. klass	16. "	—	—	—	10	5 50	15 50
Korporal	17. "	—	—	—	8	4 50	12 50

- ¹⁾ För generalfältläkare skall krigslönen utgöra 395 kronor, varav avsätts i bank 255 kronor.
²⁾ För överfältläkare " " " 295 " " " " " 175 "
³⁾ För chefen för krigsskolan " " " 250 " " " " " 150 "
⁴⁾ För tyg- och fabriksingenjör " " " 160 " " " " " 100 "
⁵⁾ För fältläkarstipendiat på aktiv stat " " " 130 " " " " " 90 "
⁶⁾ För förrådsvaktmästare " " " 32 kr. 50 öre, " " " " " 22 " 50 öre.

	Krigslöneklasser.	Tab. A.			Tab. B.		
		Krigslön för termin till sådan officers- och underofficerspersonal, som bibehåller i fred tilldelad bostadsförmån in natura			Krigslön för termin till övrig (i Tab. A icke upptagen) personal		
		att upp- bäras i krigs- tjänstgö- ringsorten. Kronor.	att av- sättas i bank. Kronor.	Summa. Kronor.	att upp- bäras i krigs- tjänstgö- ringsorten. Kronor.	att av- sättas i bank. Kronor.	Summa. Kronor.
Vicekorpral	18. krigslöneklassen	—	—	—	6	4	10
Menig beställningsman ...	19. »	—	—	—	5	3 10	8 10
Menig volontär.....	20. »	—	—	—	5	2 10	7 10
II. Värnpliktig personal.							
<i>Officerare.</i>							
Konstituerad kapten	21. krigslöneklassen	—	—	—	60	20	80
Konstituerad löjtnant	22. »	—	—	—	40	20	60
Konstituerad underlöjtnant (fänrik)	23. »	—	—	—	40	15	55
<i>Underofficerare.</i>							
Konstituerad fanjunkare...	24. krigslöneklassen	—	—	—	30	15	45
Konstituerad sergeant.....	25. »	—	—	—	20	15	35
<i>Manskap.</i>							
Konstituerad furir	26. krigslöneklassen	—	—	—	10	2 50	12 50
Konstituerad korpral	27. »	—	—	—	8	2	10
Konstituerad vice korpral	28. »	—	—	—	6	1 50	7 50
Menig värnpliktig	29. »	—	—	—	5	—	5

Ann. Angående förhöjning i krigslönen för innehavare av beställning, med vilken är förenat särskilt årsarvode, ävensom för personal, berättigad till ålderstillägg, är stadgat i krigsavlösningsreglementet § 13.

Förteckning,

utvisande till vilka krigslöneklasser den vid armén i fred anställda personalen å aktiv stat, å reservstat, över stat eller i reserv är att hänföra (i de fall då samma personal icke genom konstituering uppflyttas till annan krigslöneklass).

1 krigslöneklassen.

Arméfördelningschef; chefen för generalstaben; generalfälttygmästaren; chefen för fortifikationen; generalintendenten; inspektören för infanteriet; inspektören för militärläroverken; generalsperson å reservstat, över stat eller i reserv, som förut å aktiv stat varit i åtnjutande av den lön, som medföljer förenämnda beställningar.

2 krigslöneklassen.

Kommandanten i Boden; militärbefälhavaren å Gottland; inspektören för kavalleriet; annan generalsperson, som icke innehar eller innehaft den lön, som medföljer arméfördelningschefs eller likställd beställning; generalfältläkare.

3 krigslöneklassen.

Överste, förordnad såsom brigadchef.¹⁾

4 krigslöneklassen.

Överste och regementschef, icke förordnad såsom brigadchef;¹⁾ annan överste som icke erhållit denna grad endast »i armén»;¹⁾ överfältläkare.

5 krigslöneklassen.

Chefen för krigshögskolan; chefen för krigsskolan; fälttygmästaren; överstelöjtnant och trängkårchef; annan överstelöjtnant, som icke erhållit denna grad endast »i armén»; fältläkare.

¹⁾ Den, som innehar överstebeställning å aktiv stat eller reservstat och tilldelats generalmajors grad, hänföres till 2 krigslöneklassen.

6 krigslöneklassen.

Chefen för artilleri- och ingenjörhögskolan; chefen för ridskolan; chefen för infanteriskjutskolan; chefen för artilleristaben; major och trängkärchef; annan major, som icke erhållit denna grad endast »i armén»; tygmästare av 1. klassen; regementsläkare; fältveterinär.

7 krigslöneklassen.

Kapten (ryttmästare) av 1. klassen; kapten (ryttmästare) å reservstat, över stat eller i reserv, som förut å aktiv stat varit i åtnjutande av kaptens av 1. klassen lön; styresman vid artilleriets fabriker och tygstater; tygmästare av 2. klassen; bataljonsläkare med kaptens av 1. klassen lön; bataljonsläkare å reservstat eller i reserv, som förut å aktiv stat varit i åtnjutande av kaptens av 1. klassen lön.

8 krigslöneklassen.

Kapten (ryttmästare) av 2. klassen; annan kapten (ryttmästare), som icke innehar eller innehaft kaptens av 1. klassen lön och icke erhållit sin grad endast »i armén»; garnisonspastor; regementspastor; bataljonsläkare med kaptens tjänsteställning, vilken icke innehar eller innehaft kaptens av 1. klassen lön; extra bataljonsläkare; regementsveterinär; tyg- eller fabriksingenjör.

9 krigslöneklassen.

Löjtnant av 1. klassen; löjtnant å reservstat, över stat eller i reserv, som förut å aktiv stat varit i åtnjutande av löjtnants av 1. klassen lön; bataljonsläkare i reserv med löjtnants tjänsteställning; fältläkarstipendiat; bataljonsveterinär med löjtnants av 1. klassen lön; bataljonsveterinär i reserv, som förut å aktiv stat varit i åtnjutande av löjtnants av 1. klassen lön; tyg- eller fabriksförvaltare av 1. klassen; öververkmästare; fortifikationskassör; departementsskrivare.

10 krigslöneklassen.

Löjtnant av 2. klassen; annan löjtnant, som icke innehar eller innehaft löjtnants av 1. klassen lön och icke erhållit sin grad endast »i armén»; bataljonsveterinär, som icke innehar eller innehaft löjtnants av 1. klassen lön; fältveterinärstipendiat med löjtnants tjänsteställning;

11 krigslöneklassen.

Underlöjtnant (fänrik), som icke erhållit denna grad endast »i armén»; fältveterinärstipendiat med underlöjtnants tjänsteställning.

12 krigslöneklassen.

Fanjunkare (styckjunkare, förvaltare vid intendenturkåren); tygförvaltare av 2. klassen; tygunderofficer; besiktningsrustmästare; tygverkmästare; verkmästare av 1. klassen vid artilleriets fabriker och tygstater.

13 krigslöneklassen.

Sergeant av 1. klassen; sergeant å reservstat, över stat eller i reserv, som förut å aktiv stat varit i åtnjutande av sergeants av 1. klassen lön; gevärshantverkare; tyghantverkare; hantverkare vid trängen; verkmästare av 2. klassen vid artilleriets fabriker och tygstater; tyg- eller fabrikksskrivare; fortmaskinister.

14 krigslöneklassen.

Sergeant av 2. klassen; annan sergeant, som icke innehar eller innehaft sergeants av 1. klassen lön; radiotelegrafist.

15 krigslöneklassen.

Furir av 1. klassen; furir i reserv, som förut å aktiv stat varit i åtnjutande av furirs av 1. klassen lön; förrådsvaktmästare.

16 krigslöneklassen.

Furir av 2. klassen; furir i reserv, som icke förut å aktiv stat varit i åtnjutande av furirs av 1. klassen lön.

17 krigslöneklassen.

Korpral (konstapel); korpral (konstapel) i reserv.

18 krigslöneklassen.

Vice korpral; vice korpral i reserv.

19 krigslöneklassen.

Menig beställningsman.

20 krigslöneklassen.

Menig volontär.

Anm. Den, som innehar beställning över stat i *regemente* eller *kår* av högre tjänstegrad (tjänsteklass) än den, för vilken lön på stat uppbäres, hänföres till den mot den högre beställningen svarande krigslöneklassen. Därest den högre tjänstegraden (tjänsteklassen) motsvaras av två krigslöneklasser, hänföres han till den lägre avlönade av dessa klasser.

Bil. IV.

Tabell

till ledning för uträkningen av de belopp, med vilka förhöjning i krigslön till vissa innehavare av årsarvoden och ålderstillägg utgår enligt bestämmelserna i krigsavlöningsreglementet § 13.

Förhöjning i krigslön utgår för lönetermin med $\frac{1}{36}$ del av arvodets eller ålderstilläggets årsbelopp, avrundat uppåt till närmaste hela tiotal ören och utgör alltså förhöjningen exempelvis för:		
årsbelopp av 2,400 kronor	.....	66: 70 kronor
» » 2,000 »	.....	55: 60 »
» » 1,500 »	.....	41: 70 »
» » 1,200 »	.....	33: 40 »
» » 1,000 »	.....	27: 80 »
» » 900 »	.....	25: — »
» » 800 »	.....	22: 30 »
» » 700 »	.....	19: 50 »
» » 600 »	.....	16: 70 »
» » 500 »	.....	13: 90 »
» » 400 »	.....	11: 20 »
» » 300 »	.....	8: 40 »
» » 200 »	.....	5: 60 »
» » 150 »	.....	4: 20 »

Bil. V.

Traktamentstariff,

utvisande med vilka belopp *lägre* och *högre krigstraktamente* skall utgå till personal i olika krigslöneklasser.

	Lägre krigstraktamente.		Högre krigstraktamente.	
	Kronor.		Kronor.	
Personal:				
tillhörande 1. och 2. krigslöneklasserna	8	—	15	—
» 3. » 4. »	7	—	13	—
» 5. krigslöneklassen	6	—	11	—
» 6. »	5	—	10	—
» 7., 8. och 21. krigslöneklasserna	4	—	8	—
» 9., 10., 11., 22. och 23. krigslöneklasserna	3	—	7	—
» 12. och 24. krigslöneklasserna	2	50	6	—
» 13., 14. och 25. »	2	—	5	—

*Bilaga B.***Förslag**

till

ändrad lydelse av §§ 1, 3 och 4 i förordningen angående arméns förplägnad vid mobilisering och i krig den 16 juli 1906.

§ 1.

1. Envar, som, efter det order om allmän mobilisering utfärdats, åtnjuter krigslön, äger rätt att från och med den dag, då tjänstgöringen tager sin början, för varje dag bekomma en tillagad portion.

Skulle endast en del av krigsmakten ställas på krigsfot, tillkommer portion enligt denna förordning allenast dem, vilka under tjänstgöring vid denna del åtnjuta krigslön.

2. Under tjänstledighet och permission upphör all rätt till förplägnad.

3. Krigsfångar åtnjuta portion i enlighet med bestämmelserna för arméns manskap.

4. Civil personal vid mobiliserat truppförband, stab, formation o. s. v., som icke åtnjuter krigslön (t. ex. auditörer, post-, telegraf- och järnvägspersonal m. fl.), äger att mot ersättning utfå portion. Ersättningens belopp bestämmes av vederbörlig central krigsförvaltningsmyndighet.

(Kungl. Maj:ts förslag.)

§ 3.

1. Portion utbekommes vid det truppförband, stab, formation o. s. v., där den till portion berättigade är ständigt eller tillfälligt tjänstgörande. Kan vid stab, formation o. s. v. portion icke lämpligen tillhandahållas på sätt i § 2 förutsättes, hänvisas personalen vid densamma för erhållande härav till annat förband eller anordnas eljest förpläg-

(Utskottets förslag.)

§ 3.

1. Portion utbekommes vid det truppförband, stab, formation o. s. v., där den till portion berättigade är ständigt eller tillfälligt tjänstgörande, och skall vara av likartad beskaffenhet för samtliga portionstagare. Kan vid stab, formation o. s. v. portion icke lämpligen tillhandahållas på sätt i § 2 förutsättes, hänvisas personalen vid den-

naden genom vederbörlig krigsförvaltningsmyndighet på för kronan billigaste sätt. Vad sålunda stadgats gäller jämväl beträffande personal, som av tjänsteförrättning förhindras att vid eget truppförband utbekomma sin förplägnad.

samma för erhållande härav till annat förband eller anordnas eljest förplägnaden genom vederbörlig krigsförvaltningsmyndighet på för kronan billigaste sätt. Vad sålunda stadgats gäller jämväl beträffande personal, som av tjänsteförrättning förhindras att vid eget truppförband utbekomma sin förplägnad.

2. Avdelning eller enskild person, som blivit skild från sitt förband och icke inom närmaste tiden kan återvända till detsamma, må, där så kan ske, erhålla förplägnad från annat förband.

3. Sjuk eller sårad, som avpolletterats till eller eljest upptagits av sjukvårdsformation eller intagits å sjukvårdsanstalt, förplägas vid densamma.

§ 4.

1. För den, vilken icke begagnar sig av förplägnad, som enligt bestämmelserna i § 3 blivit för honom anordnad, utgår icke någon ersättning för portion.

2. Den, som råkat i krigsfångenskap eller avvikit från sitt truppförband, äger icke heller rätt till ersättning för portion under tiden för uteblivandet.

3. Har personal, som avses i § 3 mom. 2, nödgats på egen kostnad förskaffa sig förplägnad, kan dock enligt vederbörlig krigsförvaltningsmyndighets bestämmande ersättning utbetalas för vad personalen sålunda oundgängligen utgivit.

4. Angående rätt för landstormsman att utfå ersättning för föda, varmed han måst förse sig vid inkallandet, är stadgat i värnpliktslagen.